

KONKURENTSIAMET
PEADIREKTOR

Otsus

Tallinn

01.06.2006 nr 24-L

**Allar Oja volitatud esindaja Eve Raeste selgitustaotluse alusel
alanud haldusmenetluse lõpetamise kohta**

1. Haldusmenetluse alustamine

Konkurentsiametile laekus 12.12.2005.a Allar Oja volitatud esindaja Eve Raeste selgitustaotlus seoses AS-i If Eesti Kindlustus otsusega mitte sõlmida uusi kindlustuslepinguid Alari Ojaga. Avaldaja palus kindlaks teha, kas Alari Oja õigusi on lähtuvalt Konkurentsiseadusest rikutud ning aluste olemasolul väärteomenetlust alustada.

Ülalnimetatud selgitustaotlus on saadetud ka AS-le IF Eesti Kindlustus, Tarbijakaitseametile ja Finantsinspeksioonile.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 35 lg 1 p-le 1 alustati A.Oja volitatud esindaja Eve Raeste selgitustaotluse esitamisega 12.12.2005.a Konkurentsiametis haldusmenetlus.

Avaldaja selgitab oma taotluses, et AS-i If Eesti Kindlustus (kindlustusandja) ja Allar Oja (kindlustusvõtja) vahel oli sõlmitud kindlustuslepingud, mille kohta on välja antud kindlustuspoliisid nr [...] ja [...]. Kindlustusandja saatis A.Ojale 29.11.2005 kirja, milles teatas, et uute kindlustuslepingute sõlmimine (pikendamine) järgmiseks perioodiks ei ole võimalik.

Avaldaja leiab, et kindlustusandja kodulehelt nähtuvalt on AS If Eesti Kindlustus turgu valitsev ettevõtja. Turgu valitseval ettevõtjal on kohustused, mida kindlustusandja käesoleval juhtumil võib olla mitte järginud. Seega võib vaadeldaval juhtumil olla tegemist konkurentsiseaduse rikkumisega, s.t kindlustusandja on ilmselt rikkunud KonkS § 16 p 3 ja 6 nõudeid, kuna A.Oja on pandud ebasoodsasse olukorda ja talle on põhjendamatult keeldutud kauba müümisest.

Lisaks eeltoodule leiab avaldaja, et esinevad tunnused, mis viitavad kõlvatule konkurentsile kindlustusandja tegevuses KonkS § 50 lg 1 p 1 kohaselt, mis seisnevad eksitavas teabes kindlustusandja veebilehel.

Avaldaja palub selgitada ülaltoodud asjaolusid ja kindlaks teha, kas A.Oja õigusi on rikutud lähtuvalt konkurentsiseadusest.

2. Haldusmenetluse sisu

Haldusmenetluse eesmärgiks oli kontrollida AS-i If Eesti Kindlustus tegevuse vastavust konkurentsiseadusele (KonkS § 16 punktid 3 ja 6).

3. Menetlusosalised

Taotluse esitaja: Allar Oja, isikukood [...], elukoht [...], volitatud esindaja Eve Raeste, isikukood [...], elukoht [...].

Haldusakti adressaat: AS If Eesti Kindlustus
Asukoht: Pronksi 19, 10124 Tallinn
Registrikood: 10100168
Tegevusalad: kindlustustegevus vastavalt tegevusloale.

4. Faktilised asjaolud

4.1 Avaldaja täiendavad selgitused

01.02.2006 saatis Konkurentsiamet haldusmenetluses oluliste faktide selgitamiseks Allar Oja volitatud esindajale Eve Raestele teabenõude nr 2-01.13/109, kus paluti selgitada, millistel põhjustel esitas Eve Raeste Allar Oja esindajana Konkurentsiametile selgitustaotluse. Kindlustuspoliisidest kindlustusperioodiks 13.12.2004-12.12.2005 ja AS-i IF Eesti Kindlustus 29.11.2005.a kirjast nr 1.2-1/1623 kindlustusvõtjale kindlustuslepingu lõppemise kohta ilmnas, et nimetatud kindlustuslepingute sõlmijaks ning seega isikuks, kellega AS IF Eesti Kindlustus keeldus uusi kindlustuslepinguid uueks kindlustusperioodiks sõlmimast, on Alari Oja (isikukood [...]), mitte selgitustaotluse esitaja Eve Raeste poolt esindatav Allar Oja (isikukood [...]).

Eve Raeste selgitas oma 09.02.2006 teabe nõude vastuses järgmist:

1. Ei välista, et vaidlusaluste objektide omanikuna oli poliisil märgitud Allar Oja (poeg) isikukoodiga [...] ja kindlustusvõtjana Alari Oja (isa) isikukoodiga [...]. Seega on nii Alari Oja, aga ka Allar Oja – üks omanikuna ja teine kindlustusvõtjana huvitatud lepingute sõlmimisest ja selgitustaotlusest, s t tegemist on isikutega, kes omavad asjas põhjendatud huvi.

2. Alari Oja kinnitab oma allkirjaga, et nõustub Eve Raeste poolt esitatud selgitustaotluse nõudega.

3. Pärast AS-ga If Eesti Kindlustus sõlmitud lepingute lõppemist ja nimetatud kindlustusandja keeldumist sõlmida uusi lepinguid, pöördus Alari Oja koheselt 2005.a novembris ERGO ja Salva Kindlustuse poole korteriomandi kindlustamiseks. Mõlemad tegid pakkumise ja nõustusid korteri kindlustamisega, kuid soodsam oli ERGO Kindlustuse pakkumine ja selle korteriomandi osas sõlmiti kindlustusleping. ERGO Kindlustusega lepingu sõlmimine ei osutunud keerukamaks ja raskemaks või takistuste rohkeks.

4. Kirjale on lisatud järgmiste volikirjade ära kirjad: nr [...] Alari Oja volitab Eve Raestet oma esindajaks ja nr [...] Alari Oja volitab Allar Oja oma esindajaks.

4.2 AS-i If Eesti Kindlustus seisukohad ja selgitused

Konkurentsiamet saatis AS-le If Eesti Kindlustus 21.12.2005, 01.02.2006 ja 03.03.2006 teabe nõude, kus palus esitada AS-il If Eesti Kindlustus vastuväited ja detailsed selgitused Allar Oja selgitustaotluses sisalduvate seisukohtade, s.h lepingu mittesõlmimise asjaolude kohta. Kuna tulenevalt KonkS §-st 53 tuvastatakse kõlvalu konkurents või selle puudumine poolte vaidluses tsiviilkohtumenetluse korras, palus Konkurentsiamet AS-il If Eesti Kindlustus oma selgitustes ja vastuväidetes mitte käsitleda selgitustaotluse kõlvalu konkurentsi puudutavat osa.

AS If Eesti Kindlustus teatas oma 09.01.2005, 17.02.2006 ja 28.03.2006 vastustes alljärgnevat:

1. AS If Eesti Kindlustus leiab, et kindlustusteenuse puhul on tegemist oma olemuselt spetsiifilise teenusega, kus kindlustusandja võtab enda kanda kindlustusvõtjaga või kolmanda isikuga või nimetatud isikute varaga seotud riskid. Ei ole mõistlik eeldada, et kindlustusandja peaks nimetatud asjaoludel pakkuma teenust mistahes isikule, kes soovib teenust osta või igale riskile, mida soovitakse kindlustada. Iga kindlustuslepingu sõlmimine tähendab muuhulgas ka riskiasjaolude hindamist, mille eesmärgiks on kaaluda, kas konkreetse riski võtmine (kindlustuslepingu sõlmimine) vastab ettevõttesisestele kriteeriumitele ja on majanduslikult põhjendatud või mitte. Kindlustusrisiki võtmise üle otsustamine saab olla üksnes ja ainult kindlustusandja pädevuses, kuivõrd selline otsus mõjutab kõigi ülejäänud (antud kindlustusandjaga seotud) kindlustusvõtjate olukorda ning kindlustusandja suutlikkust oma kohustusi täita. Juhul, kui kindlustusandja hinnangul ei vasta konkreetne kindlustusrisk seatud kriteeriumitele ning kindlustusleping jääb sõlmimata, ei saa lepingu sõlmimisest keeldumist pidada põhjendamatuks.

2. Käsitletaval juhul ei olnud tegemist lepingu pikendamisest keeldumisega, vaid otsusega mitte teha kindlustusvõtjale pakkumust kindlustuslepingu sõlmimiseks järgnevas aastaseks kindlustusperioodiks. Varasemalt sõlmitud lepingud ei sisaldanud kokkulepet nende pikendamise kohta, samuti ei tulene lepingute pikendamise kohustust seadusest.

3. Kindlustuslepingute puhul on sõlmimise protsessi oluliseks osaks objektiga seotud riskide hindamine.

Riskihindamise puhul on tegemist kindlustusandja hinnanguga olukorrale, mis baseerub teatud hulgal informatsioonil ja praktikas kontrollitud eeldustel.

Objektiga seotud riskide hindamise viis ja meetodid sõltuvad kindlustusobjektist. Kodukindlustuses toimub enamikel juhtudel riskihindamine kindlustusvõtja poolt esitatud andmete põhjal (kindlustusavaldused). Kindlustusriski võtmise või riski võtmisest keeldumise otsuse langetab ettevõtte sisereeglite põhjal vastavat volitust omav isik. Vaidlusalused objektid kuulusid oma seisukorrast tulenevalt suurema riskikategooriaga objektide hulka ning nende suhtes oli kindlustusandja poolt kehtestatud igakordse riskihindamise kohustus.

4. Objekte iseloomustavad andmed on kindlustusvõtja poolt esitatud 12.12.2003. Andmete muutusest kindlustusvõtja teavitanud ei ole. Kuni 12.12.2005 kehtinud kindlustuslepingu tingimuste ÜÜ 20021 p 33 kohaselt lasus kindlustusvõtjal kohustus informeerida kindlustusandjat kirjalikult kindlustusavalduses toodud andmete muutumisest. Sama sätte kohaselt on kindlustusandja kuni vastava teate saamiseni õigustatud lähtuma kindlustusavaldusel esitatud andmetest.

5. Vaidlusalusel juhul toimus riskihindamine kindlustusvõtja poolt esitatud andmete alusel ning kohapealset objekti vaatlust ei teostatud (kindlustuspraktikas tavaline). Kindlustusvõtja poolt esitatud informatsioonist (mida ta ei ole ümber lükanud) nähtub, et nii hoone põhikonstruktsioonid, elektrisüsteem kui ka küttekolded on mitukümmend aastat vanad. Kindlustusandja kogemused ja teadmised annavad nimetatud andmetest lähtuvalt põhjuse eeldada, et küttekolded ning elektrisüsteemi koostisosad on amortiseerunud ning seetõttu tuleohtlikud.

Seega lähtudes kindlustusvõtja poolt esitatud andmetest, on tegu suure kulumiga hoonetega, mida pole oluliselt renoveeritud. Aegunud elektrisüsteem ja kütteseadmed suurendavad oluliselt tulekahju tekkimise tõenäosust. Samuti on suure kulumiga hoonete põhikonstruktsioonid, iseäranis puithoonetel, halvemas seisundis ning loodusjõudude poolt tekitatava kahju tekkimise oht seeläbi suurem.

AS If Eesti Kindlustus ei valda arvulisi ja konkreetset mõõdetavaid andmeid vaidlusaluste objektide seisukorra kohta, sest neid on võimalik hankida üksnes nimetatud objektide ehitustehnilise ekspertiisi teostamise läbi.

6. AS If Eesti Kindlustus juhib tähelepanu ka asjaolule, et kui hoone tegelik väärtus jääb alla tema taastamismaksumusele, tekib olukord, kus kindlustusandja poolt hoone hävimisel makstav hüvitis (taastamisväärtus) on suurem kui kindlustusvõtjale tekkinud kahju ning ta saaks kindlustusjuhtumi tulemusel kasu. See suurendab riski, et kindlustusvõtjal tekib huvi hoone hävimise suhtes, ning seda isegi juhul, kui hoone kindlustus sõlmida alakindlustusena (hoone väärtus määratakse väiksem, kui taastamisväärtus).

7. [...]

Kahel asjakohasel hoonel, mille kindlustamise jätkamisest AS If Eesti Kindlustus keeldus, oli 30.11.2004 väljastatud poliisidel AS-i If Eesti Kindlustus poolt kulumiks määratud 45% ja 60%.

8. AS-i If Eesti Kindlustus turuosa kindlustusturul kõigi kindlustusliikide osas kokku oli novembris 2005.a 39,5% (2005.a 39,2%) ning füüsiliste isikute varakindlustuse osas 2005.a 57,5%. AS If Eesti Kindlustus leiab, et tema märkimisväärne osakaal kindlustusturul põhineb eeskätt asjaolul, et tegu on omaaegse RAS-ga Eesti

Kindlustus, mille õiguseellane oli Eesti Riiklik Kindlustus. Andmetest nähtub, et on toimunud algse osakaalu pidev vähenemine, mis on jätkuv. AS If Eesti Kindlustus leiab, et ta ei ole turgu valitsevat seisundit omav ettevõtja, kuna tal ei ole võimalik tegutseda kindlustusturul sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

5. Õiguslik hinnang

Allar Oja volitatud esindaja Eve Raeste selgitustaotluse alusel algatatud haldusmenetluse eesmärgiks oli kontrollida, kas AS If Eesti Kindlustus väidetavalt turgu valitseva ettevõtjana keeldus põhjendamatult Alari Ojaga sõlmimast uusi kindlustuslepinguid järgneviks kindlustusperioodiks rikkudes sel viisil KonkS § 16 punktide 3 ja 6 nõudeid.

5.1 AS-i If Eesti Kindlustus seisund kaubaturul

KonkS § 13 lg 1 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit käesoleva seaduse tähenduses ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevatele ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest. Kuigi AS-i If Eesti Kindlustus suur osakaal Eesti kahjukindlustuses viitab võimalusele, et ta omab mõnel kahjukindlustuse kaubaturul turgu valitsevat seisundit, jätab Konkurentsiamet selle küsimuse käesolevas menetluses lahtiseks, sest alljärgnevast ilmneb, et AS If Eesti Kindlustus tegevuses puudusid turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tunnused. Nimetatud põhjusel ei oma turgu valitseva seisundi tuvastamine antud juhul tähtsust.

5.2 Turgu valitseva seisundi kuritarvitamise puudumine

Konkurentsiseaduse § 1 lg 1 kohaselt on seaduse reguleerimisala vaba ettevõtluse huvidest lähtuva konkurentsi kaitsmine loodusvarade kaevandamisel, toodete valmistamisel ja teenuste osutamisel ning toodete ja teenuste ostmisel ja müümisel ning muus äritegevuses konkurentsi takistamise, piiramise või kahjustamise (edaspidi *kahjustamine*) ärahoidmine ja kõrvaldamine. Avaldaja leidis, et AS If Eesti Kindlustus on rikkunud konkurentsiseaduse §-i 16 p-e 3 ja 6, mille kohaselt on keelatud ühe või mitme ettevõtja poolt turgu valitseva seisundi otsene või kaudne kuritarvitamine kaubaturul, sealhulgas võrdväärsete kokkulepete sõlmimisel erinevate tingimuste pakkumine või rakendamine erinevatele äripartneritele, pannes mõne neist sellega ebasoodsasse konkurentsiolukorda ning põhjendamatult keeldumine kauba müümisest või ostmisest.

Konkurentsiameti poolt haldusmenetluse raames kogutud tõenditest nähtub, et AS If Eesti kindlustus jättis Alari Ojaga uued kindlustuslepingud sõlmimata, sest pidas kindlustatavaid hooneid liialt riskantseteks. Konkurentsiamet leiab, et liialt riskantsete hoonete kindlustamisest keeldumine võib olla iseenesest majanduslikult põhjendatud. Liialt riskantsete varade kindlustamine halvendab kindlustusandja kindlustusportfelli

kvaliteeti, mis omakorda halvendab ülejäänud kindlustusvõtjate olukorda. On ilmne, et kindlustusandja kohustamine mis tahes riskantsusega varade kindlustamiseks oleks põhjendamatu, sellist kohustust ei näe hoonete osas ette ka kindlustusalased õigusaktid. Järelikult oli AS-i If Eesti Kindlustus tegevus uute kindlustuslepingute sõlmimisest keeldumisel põhjendatud ning selles puudus konkurentsi kahjustav eesmärk ja tagajärg.

Konkurentsiamet peab võimalikuks, et avalduse esitajad tõstatavad küsimuse, kas asjakohased hooned olid tegelikkuses liialt riskantsed. AS-i If Eesti Kindlustus väitel toimus kindlustatavate hoonete riskide hindamine kindlustusvõtja poolt 12.12.2003 esitatud andmete põhjal, mingeid täiendavaid kohapealseid ekspertiise läbi ei viidud. Konkurentsiameti pädevuses ei ole hinnata, kas asjakohased hooned olid tegelikkuses liialt riskantsed või mitte, lisaks pole ka sellise hinnangu andmiseks käesoleval juhul vajadust. Tähtsust omab hoopis asjaolu, et menetluses tuvastatu põhjal puudus AS-i If Eesti Kindlustus tegevuses konkurentsi kahjustav eesmärk sõltumata sellest, kas hoonete riskantsusele antud hinnang oli korrektne või mitte. AS-i If Eesti Kindlustus eesmärk Alari Ojaga uute kindlustuslepingute sõlmimisest keeldumisel oli kindlustusportfelli kvaliteedi säilitamine, viiteid mis tahes muu võimaliku eesmärgi kohta menetluse käigus ei ilmnenu. Seega, isegi juhul, kui ilmneks, et vaidlusalused hooned olid tegelikkuses AS-i If Eesti Kindlustus poolt väidetust vähem riskantsed, ei muudaks see käesolevas otsuses tehtud järeldusi, sest vaidlusaluste hoonete riskantsuse osas toimuvad võimalikud vaidlused ei kuulu konkurentsiseaduse §-i 1 lg 1 arvestades seaduse reguleerimisalasse.

Konkurentsiamet peab võimalikuks, et avaldaja ja AS-i If Eesti Kindlustus vahelise lahkeli põhjustas osaliselt asjaolu, et AS If Eesti Kindlustus ei esitanud 29.11.05 kirjas Alari Ojale üheselt arusaadavalt uute kindlustuslepingute sõlmimisest keeldumise põhjuseid. Nimetatud põhjusel teeb Konkurentsiamet käesolevaga AS-le If Eesti Kindlustus soovitusel analoogilistes olukordades edaspidi oma teguviisi klientidele üksikasjalikumalt põhjendada.

5.3 Kõlvatu konkurents

Vastavalt KonkS §-le 55 on Konkurentsiamet pädev teostama kõiki konkurentsiseadusega temale pandud toiminguid ja võtma tarvitusele meetmeid konkurentsi kaitsmiseks. Tulenevalt KonkS § 54 lg-st 1 ei kuulu kõlvatu konkurentsi seonduvate probleemide lahendamine Konkurentsiameti pädevusse ja seetõttu ei hinda Konkurentsiamet käesoleva haldusmenetluse raames kõlvatu konkurentsi võimalikku olemasolu AS-i If Eesti Kindlustus tegevuses seoses antud selgitustaotlusega. Vastavalt KonkS §-le 53 tuvastatakse kõlvatu konkurents või selle puudumine AS-i If Eesti Kindlustus tegevuses poolte vaidluses tsiviilkohtumenetluse korras. Seega, kui avaldaja leiab, et Allar Oja huve on AS If Eesti Kindlustus kahjustanud, on tal võimalus pöörduda probleemi lahendamiseks tsiviilkohtusse, millest on avaldajat ka 01.02.06 kirjalikult informeeritud.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 63⁴ lg 1 p-st 1,

otsustan:

lõpetada Allar Oja volitatud esindaja Eve Raeste selgitustaotluse esitamisega alanud haldusmenetluse AS-i If Eesti Kindlustus tegevuse kohta seoses konkurentsiseaduse rikkumise tunnuste puudumisega.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Peeter Tammistu

Ärakiri on Konkurentsiameti peadirektori haldusmenetluse lõpetamise 01.06.2006.a otsuse nr 24-L originaaliga samane. Ärakirjas on ärisaladuseks loetud teabe ja delikaatsete isikuandmete asemel kasutatud tähist [...].

Sirje Pastarus

Tallinn, 07.06.2006. a.